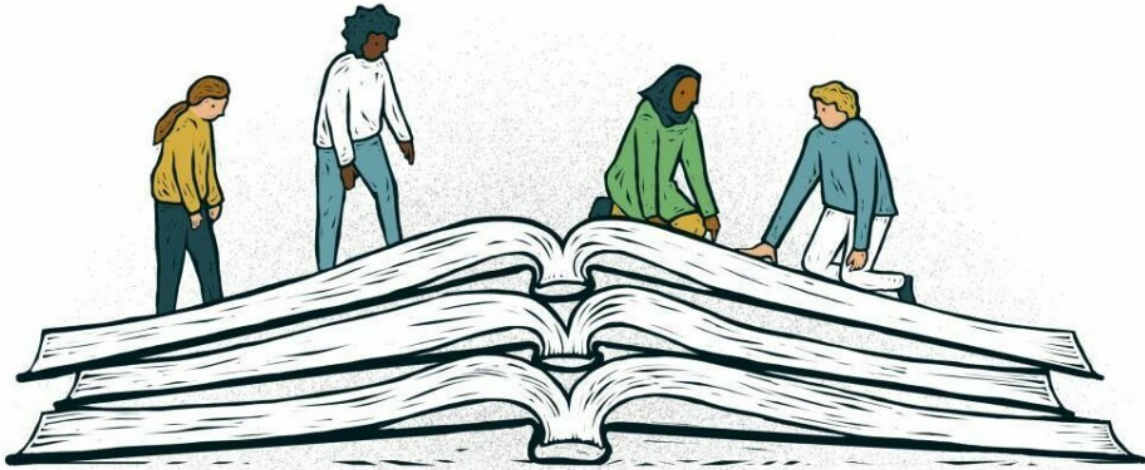

Hvordan Oplever Minoritets elever Historiefaget?

Bachelorprojekt 2024

(Tegning: Peter Berke)

Studerende:	Mohamad Alhussein (laer205143)
Opgavebeskrivelse:	Bachelorprojekt 2024
Undervisere:	Gitte Funch Henriksen Christina Naike Runciman
Emne:	Hvordan Oplever Minoritets elever Historiefaget?
Antal anslag:	55000

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Læsevejledning	4
Teoriafsnit	5
Historiebevidsthed	5
Motivation	6
Inklusion	6
Intersubjektivitet.....	7
Metode	8
Det kvalitative interview	8
Vurdering af den valgte undersøgelsesmetode	9
Relevant forskning	10
Historiefaget og dets kanon	11
Analyse	12
Konklusion	25
Handleperspektiv	26
Perspektivering	27
Litteraturliste	28
Bilag	30

Indledning

“I Danmark er jeg født, dér har jeg hjemme,

dér har jeg rod, derfra min verden går;

du danske sprog, du er min moders stemme,

så sødt velsignet du mit hjerte når.

Du danske, friske strand,

hvor oldtids kæmpegrave

står mellem æblegård og humlehave.

Dig elsker jeg! - Danmark, mit fædreland!“ (I Danmark er jeg født, u.å.).

Det danske samfund har oplevet en masse forandringer siden H.C Andersen skrev denne kærlighedserklæring til Danmark for mere end 170 år siden. I 1850 var det danske samfund ikke præget af et multikulturelt samfund, som det vi oplever i dag. Ikke mindst på grund af den stigende globalisering, klimaforandringer og borgerkrige. Derfor oplever den danske folkeskole nu i stigende grad en nødvendighed i at kunne inkludere samt motivere multikulturelle elever som en del af et demokratisk samfund. Jeg oplevede dette under mit 2.praktikforløb i faget historie på Husum skole. Netop, at flere elever med anden etnisk baggrund ikke oplever at dele af historiefaget er meningsfuldt for dem på grund af deres rødder og ophav. En undersøgelse viser desuden at flere danske folkeskoler har mere end 30% af elever med ikke-vestlig baggrund og derfor er undervisningsmetoder og indhold hele tiden under forandring for at kunne leve op til folkeskolens formål (Morten Henriksen, M. Bøttcher, R. 2021).

Derfor har jeg valgt at fokusere på følgende problemformulering;

Hvordan oplever minoritets elever historieundervisningen og hvordan arbejder læreren med at kvalificere elevers historiebevidsthed via inklusion og motivation i en multikulturel 6. klasse?

En anden motivator som inspirerede mig til at arbejde med denne problemformulering er stk. 3 i historiefagets formål som fokusere på begreberne historiebevidsthed og identitet. Af den grund kom jeg frem til at ville undersøge hvordan begreberne afspejles hos minoritets elever i historieundervisningen (Undervisningsministeriet 2019). For at kaste lys over min problemformulering vil jeg i min analyse inddrage teori og relevant forskning, som arbejder med *historiebevidsthed*, *intersubjektivitet*, *identitet*, *inklusion* samt *motivation*. Disse teorier vil jeg analysere ud fra i sammenspil med mine interviews.

Læsevejledning

Indledning og problemformulering

I dette afsnit redegør jeg for opgavens tema og problemstilling samt min motivation for at skrive denne opgave.

Metode og vurdering af den valgte undersøgelsesmetode

I dette afsnit redegør jeg for mit metodevalg og hvorfor den er relevant for min problemstilling. Endvidere, redegør jeg for hvordan jeg har indsamlet min empiri og hvilke type spørgsmål jeg har brugt til mine interviews.

Læsevejledning

Dette afsnit fungerer som en guide til læseren.

Relevant forskning

Her beskriver jeg to forskningsundersøgelser som har inspireret mig og som giver et indtryk af hvor den hidtidige forskning står på området.

Teoriafsnit

Her redegør jeg for de teorier som jeg har valgt at bruge og hvordan jeg vil koble dem til min empiri.

Analyseafsnit

I dette afsnit analyserer og argumenterer jeg for hvordan teori og empiri kan kobles til besvarelsen af min problemstilling.

Konklusion

På baggrund af min analyse fremhæver jeg kort de vigtigste resultater og hvorledes det besvarer min problemformulering.

Handleperspektiv

På baggrund af min analyse af min empiri og konklusion vil jeg i dette afsnit pege på hvordan en meningsfuld historieundervisning kan implementeres i praksis.

Perspektivering

Her præsenterer jeg et forslag til hvordan jeg kunne gribe min opgave lidt anderledes an og hvorfor.

Teoriafsnit

Historiebevidsthed

Begrebet historiebevidsthed har været en del af den danske folkeskoles fælles mål siden 2009 og handler om, at eleven bevidst kan fortolke hvordan samtids forståelsen af fortiden, nutiden og fremtiden relatere til hinanden (Poulsen & Pietras, 2015, s. 67).

Historiebevidsthed er således en væsentlig del af kompetenceområdet i historiebrug, da man ønsker at eleverne bliver fagligt dygtige til at kunne identificere hvordan fortiden og nutidens relationer er forbundet med hinanden (Børne - og undervisningsministeriet, 2019).--

Grunden til at jeg har valgt at inddrage historiebevidsthed i min opgave er fordi jeg vil undersøge om minoritetslever oplever historieundervisningen som meningsfuld. Og i så fald i hvilken grad de opnår at blive bevidste om, at både fortiden og nutiden er historisk betingede. Endelig, om de kan udtrykke sig om hvad det vil sige at være historiebevidst.

Det som er særligt relevant for min analyse er Hans-Jurgen Pandels 7 samhørende mentale dimensioner. Her fokuserer jeg på begreberne *tidsbevidsthed*, *virkelighedsbevidsthed*, *moralsk og politisk og identitetsbevidsthed* og hvordan disse kommer til udtryk i de interviewede elevernes udsagn (Poulsen & Pietras, 2016, s. 77-78).

Historiebevidsthed handler om historie som en levende proces hvor individet bliver påvirket af, men som også selv er med til at forme historiske-soziale processer. Derfor er mennesket historieskabte, men også historieskabende. Selve begrebet *historiebevidsthed* vedrører ligeledes hvordan vi mennesker bære det historiske i os og hvordan fortiden, nutiden og fremtiden er påvirket af hinanden. Hvis vi skal prøve at forstå de mange sammenhænge vi gennemgår i livet, er vi nødt til at opgradere vores *historiebevidsthed* for at forstå os selv men

også vores omverden. Dette er med til at højne vores uddannelse og kundskaber, som knytter sig til det moderne dannelsesbegreb (Kopp, A. & Funch, G. 2022, s. 22).

Motivation

For at forstå *motivationsbegrebet* skal man se på det som et behavioristisk læringssyn, hvor læring opnås via forandring af adfærd. Eleven motiveres via ydre påvirkninger i form af straf og belønning, hvilket kaldes *ydre motivation* (Canger & Kaas, 2021, s. 220). Hvad der fungerer som straf og belønning handler om, hvorvidt de fungerer efter hensigten og vil variere fra elev til elev samt den gældende kontekst. En ulempe ved denne metode er at den *indre motivation* hos eleven i form af glæden ved at tilegne sig nye færdigheder kan risikere at "lukke ned", hvis eleven ikke oplever at blive belønnet, og frygter straf hvis elevens arbejde ikke bliver lavet.

Grunden til at jeg har valgt at bruge motivationsbegrebet er for at undersøge hvordan *indre og ydre motivation* kan hjælpe historie undervisere med at kvalificere minoritetslevers historiebevidsthed. Det som gør sig gældende er også, hvorvidt minoritetslever kan opnå et tilhørsforhold til aktiviteten. Samtidig er det vigtigt at historielæreren overvejer hvordan for eksempel undervisningsforløbet, gruppesammensætningen samt vejledning og feedback undervejs i arbejdsprocessen foregår. (Canger & Kaas, 2021, s. 226).

Inklusion

"Inklusion handler grundlæggende om, at man bestræber sig på at skabe deltagelsesmuligheder for alle elever i skolens faglige og sociale fællesskaber" (Canger & Kaas, 2021, s. 156).

Grunden til at jeg anvender denne teori er at jeg arbejder på at inkludere eleverne med anden etnisk baggrund i historiefaget med det formål at de føler at historieundervisningen også henvender sig til dem. Her fokuserer jeg udelukkende på *"social inklusion"*, da ingen af eleverne har diagnoser eller anden form for handicap.

Ifølge Jesper Holst knytter *den kulturelle normalitetsbestemmelse* sig til de kulturelle normer som allerede er etableret og som barnet derfor vil skulle socialiseres ind i. Udlændinge, elever med anden etnisk baggrund, vil derfor nemt kunne fremstå som afvigende. (Canger & Kaas, 2021, s. 156). Derfor er det vigtigt at inddrage *inklusionsteori, da det baner vejen for læring og trivsel hos eleverne og giver grobund for at elever, danske såvel som elever med anden etnisk baggrund vil opleve et naturligt tilhørsforhold samt fællesskab*. Ligeledes vil det hjælpe historielæreren med at skabe en tryk og inkluderende ramme, som forstår at tilpasse sig minoritets elevernes behov samt forudsætninger og dermed være med til at kvalificere deres historiebevidsthed (Canger & Kaas, 2021, s. 158).

Intersubjektivitet

Kulturfællesskab er en af de *betydningsdannende praksisser, hvor intersubjektivitet* kommer i spil og som kan have stor betydning for hvordan et inkluderende skolemiljø fungerer. *Intersubjektivitet* tilfører ikke kun en emotionel dimension, men også et betydningsfællesskab, som knytter fællesskabets krop, tone, billede, tale og skriftsprog sammen (Jensen, B. E. 2017, s. 40).

Da min problematik undersøger hvordan minoritets elever oplever historiefaget, fandt jeg det relevant at diskutere *intersubjektivitet*. Denne teori diskuterer hvordan kultur fællesskaber og betydningsfællesskaber spiller en rolle for, hvilken betydning elever tillægger krop, tone, billede, tale og skriftsprog. Dette betyder at man som historieunderviser kan være med til at præge det fællesskab og de historiefortællinger som bliver del af det intersubjektive mindset der kan findes blandt eleverne. Foruden at når først følelser og oplevelser indgår i et "vi", så findes der noget, eleverne tilskyndes at identificere sig med (Jensen, B. E. 2017, s. 80). Kultur hører også ind under betydningsdannelse og refererer til at når mennesker føler at noget er betydningsfuldt, men også forstår de ord og gestus dertilhørende, opnår man indsigt. Denne betydning resulterer i en dobbelthed, idet man også signalere at noget er af betydning. Kultur er samtidig også komplekst fordi mennesker har det med at blive kulturprodukter af et sprog som man bærer med sig fra ens fortid (Jensen, B. E. 2017, s. 42).

Dette bruger jeg til at forklare, hvorfor minoritets elevers subjektiveringsproces, såsom eleverne jeg interviewede fra Hillerød, er påvirket af deres families livshistoriske scripts, som er en del

af deres kulturarv. Endvidere hvordan denne kulturarv har indflydelse på deres oplevelse af historiefagets indhold.

I det følgende vil jeg redegøre for min empiri og den metode som jeg har valgt for at kunne besvare min problemformulering.

Metode

Det kvalitative interview

For at indsamle empiri har jeg valgt at bruge den kvalitative interviewmetode til at interviewe 3 forskellige grupper elever og en historielærer. Elevernes og lærerens empiri fungerer som hovedkilder til min undersøgelse. Grunden til at jeg har valgt at bruge den kvalitative interviewmetode er at jeg skulle undersøge en bestemt gruppe elevers oplevelse af historieundervisning. Endvidere, skulle jeg også undersøge hvordan historielærere forsøger at kvalificere elevers historiebevidsthed i praksis. Ifølge den norske professor i pædagogisk psykologi Steinar Kvale har det kvalitative forskningsinterview til formål at indhente beskrivelser af den interviewedes livsverden.

Interviewet er således en interaktion mellem 2 mennesker som er baseret på gensidig respekt og nysgerrighed hvilket medvirker til at man kan fortolke de beskrevne fænomener og dermed opnå en forståelse af den interviewedes livsverden (Canger & Kaas, 2021, s. 265). Endvidere har den kvalitative metode til formål at generere viden via undersøgelser, der tager udgangspunkt i et bestemt afsæt og formål, hvilket er endnu en grund til at jeg i denne opgave har valgt at anvende denne metode. Mit mål var at forstå sammenhængen mellem historiefaget og dansk såvel som etniske elevers erfaringer og opfattelser af historiefaget i praksis. Brugen af den kvalitative metode bruges ofte i relation med menneskelig kontakt og kan være medvirkende til at skabe en nuanceret viden omkring et specifikt fokus. I forlængelse af dette kan det også være med til at åbne op for den virkelighed, eleverne oplever og den måde, hvorpå de tolker deres oplevelser og erfaringer med historiefaget. Den personlige tolkning og vurdering vil derfor være større og tilføre mere viden til min undersøgelse (Mottelson, M. & Muschinsky, L. J. 2017, s. 114).

Vurdering af den valgte undersøgelsesmetode

For at besvare min problemformulering har jeg interviewet 3 forskellige grupper af elever fra 6.klassetrin foruden en historieunderviser. Gruppen fra Hillerød havde minoritetsbaggrund og mellemøstlige/tyrkiske rødder. Gruppen fra Virum havde afrikanske, øst/sydeuropæiske samt sydamerikanske rødder. Historieunderviseren fra Hillerød havde palæstinensiske rødder, men var født og opvokset i Danmark. Min hensigt var at indhente information og viden der beskrev elevernes livssyn og dermed opnå større forståelse for de fænomener min problematik arbejder med.

Jeg anvendte en *semistruktureret* interview metode da jeg som udgangspunkt allerede havde forberedt spørgsmål som jeg kunne arbejde ud fra. Metoden har den fordel at jeg kunne tilpasse og tilføje nye spørgsmål undervejs alt efter hvordan eleverne svarede på mine spørgsmål (Canger & Kaas, 2021, s. 266).

Da jeg gennemførte interviewene med eleverne, var jeg opmærksom på at det var en god ide at henvise til konkrete begivenheder for at de bedre kunne forholde sig til mine spørgsmål. Derfor nævnte jeg f.eks specifikt vikingetiden og slavehandel som jeg vidste indgik som en del af deres historie pensum (Canger & Kaas, 2021, s. 267).

Jeg var inspireret af Kvale og hans tilrettelæggelse og planlægningsstrategi som giver interviewer mulighed for at åbne op for væsentlige aspekter relateret til mit emne og problematik. Det vil sige at jeg løbende havde mulighed for at bygge videre på elevernes svar med nye spørgsmål (Canger & Kaas, 2021, s. 268).

Interviewene foregik i lokaler, hvor vi kunne tale uforstyrret og koncentreret. Efter samtykke med elevernes forældre optog jeg samtalerne med eleverne. Formålet med optagelserne var at jeg kunne lytte til elevernes og lærerens svar efterfølgende, uden at noget gik tabt undervejs. Jeg valgte at forberede spørgsmål, som jeg havde tilpasset elevernes kognitive forståelse, og samtidig var jeg opmærksom på at uddybe, hvis nogle af eleverne ikke forstod mine spørgsmål. Derudover brugte jeg åbne spørgsmål som indledning for derefter at stille flere uddybende spørgsmål i relation til problematikken.

Endelig skiftede jeg mellem fortolkende og direkte spørgsmål for at oparbejde en mere flydende samtale (Canger & Kaas, 2021, s. 269).

Jeg har transskriberet mine interviews og noteret de centrale pointer som jeg finder relevante for min problemformulering. SPK 1, som er noteret i mine interviews i Hillerød og Virum, svarer til undertegnede, imens eleverne repræsenterer SPK 2-6. I mit interview med de etnisk-danske elever fra Virum er undertegnede "MO" imens eleverne er repræsenteret ved deres forbogstav. Interviewene kan ses i bilag (A-C). Interviewene er ikke tilstrækkelige til at belyse problemstillingen alene, ikke mindst på grund af at interviewene kun taler for de elever og den underviser jeg har talt med. Derfor har jeg også valgt at supplere med anden forskningslitteratur på området for at skabe et mere nuanceret samt alsidigt billede af problematikkerne.

Relevant forskning

I dette afsnit vil jeg kort redegøre for de forskningsprojekter jeg har fundet inspiration ved.

- Jens A. Poulsen og Heidi E. Knudsen har for Historielab udarbejdet rapporten "Historiefaget i fokus" fra 2016. De undersøger tre områder: lærerforståelser af egen faglighed og formidling, elevforståelser af historiefaget og læremidler i historieundervisningen. Undersøgelsesfeltet elevforståelser af historiefaget er relevant for mig, fordi det blandt andet undersøger elevernes møde med historie som fag og livsvilkår, udbyttet af undervisningens indhold samt elevernes historiebevidsthed. Deres undersøgelse viser, at eleverne har svært ved at se sammenhængen mellem fortid, nutid og fremtid samt relevansen af faget. Endvidere, så peger eleverne på, at læreren spiller en stor rolle, og at det er vigtigt for dem, at læreren brænder for faget, er faglig kompetent, har et godt humør og forbereder sig grundigt til undervisningen.
- Laura Giliam har udarbejdet en bog, "Minoritetsdanske drenge i skolen Modvilje og forskelsbehandling" fra 2018. Hun undersøger etniske minoritetsbørns identitetserfaringer og identitetsforståelser i den danske folkeskole. Hendes resultater er baseret på 7 måneders feltarbejde og fokuserer på de identitetskonstruktioner der

finder sted i skolen og hvilken betydning skolen har for minoritetsbørns selvforståelser og deres tilknytning til forskellige fællesskaber.

Nu vil jeg kort redegøre for historiefagets kanon med fokus på hvordan den har udviklet og forandret sig over tid. Grunden til at jeg mener det er vigtigt er at historiefagets kanon er med til at påvirke de multikulturelle klasser der findes i den danske folkeskole i dag og dermed minoritets elevernes oplevelse af historiefagets indhold.

Historiefaget og dets kanon

“Ordet ’kanon’ har sin oprindelse fra oldgræsk og er siden brugt i betydningen ’målestok’ eller ’rettesnor’“.

Der er en bestemt kanon tilknyttet historiefaget som specificere centrale temaer som eleverne skal lære om som en del af deres folkeskoleuddannelse. Ideen om kanon relateret til historiefaget blev lanceret af Bertel Haarder i 1980'erne med det formål at fremme elevernes viden om Danmarks historie og dansk kultur.

Kanon-tanken blev udarbejdet ud fra den daværende regerings opfattelse af, at elever i den danske folkeskole ikke vidste nok om deres egen og andres historie. Derudover havde regeringen også til formål at forstærke elevernes oplevelse af at tilhøre et dansk kulturelt fællesskab. Endvidere, betød den globale verdens udvikling, at man anså det som nødvendigt at elevernes kendskab til historie og den danske kulturarv blev særligt fremhævet (Brunbech, P. Y., & Poulsen, J. A. 2016).

Derfor blev der udarbejdet 29 kronologiske punkter, der arbejdede ud fra forskellige principper, hvor flertallet repræsenterede dansk historie. Forslagene indledte en debat som kritiserede punkterne for at give genlyd af nationalistisk erindringspolitik versus ikke nationalistisk nok samt opfordre til udenadslære som fundament for et nationalt genrejsningsprojekt. Derudover diskuterede man også, hvor rigtige eller forkerte man anså forslagene for at være.

I vejledningen for Fælles Mål fra 2009 blev det fremhævet, at punkterne skal anses som vejledende pejlemærker for historieundervisningen, men samtidig skal undervisningen bære præg af en alsidig og bred læringsplan.

Kanonpunkterne knytter sig ikke længere til bestemte klassetrin, da de historiske begivenheder ikke kan undervises i kronologisk rækkefølge i praksis og skal fordeles ud over 7 klassetrin. Dette skyldes blandt andet elevernes evner til at forstå og reflektere over historiske sammenhænge og muligheder for at undersøge historiske levn (Brunbech, P. Y., & Poulsen, J. A. 2016).

Analyse

Hvordan er historiebevidsthed synlig hos elever i den danske folkeskole?

Historiebevidsthed er et vidt begreb og som nedenstående udsagn viser fra cand.pæd. i historie og samfundsfag Jens. A.Poulsen og historieforsker Bernard E. Jensen, så er det også et omdiskuteret emne, som har mødt kritik.

Ifølge Jens Aage Poulsen, cand.pæd i historie og samfundsfag, skal historiebevidsthed forstås som en tilgang der skaber relationer mellem fortid, nutid og fremtid. Dette koncept har været det centrale fokus for grundskoler og ungdomsuddannelser i flere europæiske lande i de sidste årtier. Det til trods for at begrebet ikke angiver, hvilken konkret viden, værdier og holdninger der hertil udspringer af begrebets indflydelse på historieundervisningen.

Derfor kommer begrebet nemt til at fremstå som udefinerbart og diffust, hvilket i praksis er svært for lærere at indsætte i en undervisningsmæssig kontekst (Poulsen, J. A. 2015).

Forfatter og historisk forsker, Bernard Eric Jensen, mener at historiebevidsthed er et middel til at kunne orientere sig og reflektere ud fra tanken om at begrebet er et faguafhængigt og eksistentielt menneskeligt grundvilkår. Dertil understreger han, at historiebevidsthed fokuserer på, at der i menneskelige eksistensvilkår indgår en nutid, der bærer præg af en erindret fortid samt forventet fremtid (Poulsen, J. A. 2015).

Men en af grundene til at jeg har valgt at fokusere på historiebevidsthed er på grund af stk. 3 i historiefagets formål, som siger at historiebevidsthed er en betingelse for at elever kan forstå hvordan de selv, deres vilkår og samfund er historieskabte (Undervisningsministeriet 2019). Det vil sige at historiebevidsthed spiller en betydningsfuld rolle, hvordan elever vil påvirke deres og andres historie fremover. Derfor vil jeg i dette afsnit, som en del af min besvarelse på min

problemstilling, analysere og argumentere for hvordan historiebevidsthed er synlig hos de elever som jeg interviewede. Og i hvilken grad eleverne kan reflektere og udtrykke sig om det, de har lært i historieundervisningen.

Under mine interviews med eleverne fra de to folkeskoler i Hillerød og Virum viste eleverne sig at være historiebevidste, idet det kunne sætte historisk sammenhæng mellem fortid og nutid. De to følgende citater stammer fra elever med anden etnisk baggrund som giver udtryk for hvordan de oplever faget historie og ligeledes hvordan faget former deres historiebevidsthed.

Første eksempel er fra en af eleverne fra Hillerød;

SPK 3: "altså, det er også det med slavehandlen. Vi kan jo ikke gøre for det, fordi det var jo før vores tid og vi er nye mennesker nu, så..."

Elevens udsagn viser, at han kan adskille hændelser, der fandt sted i fortiden, fra hvordan vores historiske samtid er i dag. Da eleven nævnte at han havde lært om slavehandel i historie påpegede han samtidig at han var opmærksom på at denne periode og den måde folk levede på var en del af en historisk fortid. Derudover er eleven klar over, at den tid vi lever i nu har forandret sig, idet vi behandler mennesker anderledes i dag. Historiebevidsthed hos eleven giver ham mulighed for at navigere mellem forskellige historiske sammenhænge og samtidig reflektere over historiske begivenheder (Kopp, A. & Funch, G. 2022, s. 22)

Det andet eksempel stammer fra en af eleverne fra Virum som her svarer på hvorvidt det er vigtigt at lære om slavehandel i faget historie;

SPK 5: "jeg synes ikke at det var super relevant, men det var en meget spændende tid de havde. Meget forskelligt fra de ting man taler om i dag. Ja, nu lever vi overhovedet ikke sådan der, som de gjorde".

Selvom eleven ikke mente at emnet var relevant, så viste det sig alligevel til en vis grad at være relevant, idet det styrkede hans historiebevidsthed. Han kunne sammenligne og danne forestillinger om, hvordan tiden med slavehandel i Danmark var, og at den tid han selv lever i nu er meget anderledes.

På skolen i Virum interviewede jeg også etnisk-danske folkeskoleelever fra 6.klasse med udgangspunkt i de samme spørgsmål. Dette er et af elevernes svar;

A: *“Jeg synes at det er jo sådan med de negative sider af historien, det med slaver, det er hårdt at høre om og slemt at vide hvor dårlige mennesker danskerne var engang, men det er meget vigtigt at vide hvordan vi var engang så vi kan udvikle os som mennesker“.*

Denne elev er bevidst om at dele af Danmarks historiske fortid indeholder negative begivenheder da han svare på hvad han syntes om at lære om slavehandel. Elevens udsagn viser at han kan reflektere over samfundsmæssige forandringer og at han kan se hvordan vi som mennesker er historieskabende, idet vi kun kan udvikle os ved at lære af vores historiske fortid.

På baggrund af de ovenstående elevers udsagn kan jeg sammenfatte at alle elever viser tegn på at de er bevidste om hvordan historiefagets indhold afspejler dele af en historisk fortid såsom for eksempel at slavehandel høre fortiden til. Eleverne er bevidste om at tiden de lever og er en del af nu er markant forandret, hvilket viser at de kan navigere i forskellige tider. Dette kan vi koble til en af den tyske historiedidaktikere Hans-Jürgen Pandels 7 samhørende mentale dimensioner; *tidsbevidsthed*. Pandels forsøg på at tilføje mere substans til begrebet historiebevidsthed fik ham til at udarbejde syv samhørende mentale dimensioner hvoraf *identitetsbevidsthed*, *tidsbevidsthed* og *moralsk bevidsthed* er særligt relevante for min problemstilling.

Derudover så omtaler eleverne sig selv og deres omgivelser som et “vi” der understreger at de tilhører en gruppe foruden at omtale Danmarkshistorie som en del af deres egen historie, hvilket vi kan knytte til identitetsbevidsthed. Samtidig er alle tre elever tidsbevidste, da de skelner mellem fortid, nutid og fremtid til de forskellige begivenheder, som de har lært om. Den moralske bevidsthed ses i deres udsagn om, hvad de påpeger som rigtige og forkerte historiske hændelser. (Poulsen & Pietras, 2016, s. 77-79).

Hvilken indflydelse spiller ens kulturelle baggrund?

Når vi kigger på folkeskolens formål stk.3 er det tydeligt at den danske folkeskoles hovedopgave er at styrke elevernes historiebevidsthed og identitet. Derudover skal eleverne forstå hvordan de også selv er med til at skabe historie imens undervisningen skal sørge for at

give eleverne de rette værktøjer som forudsætning for at de kan tage kritisk stilling til forskellige samfundsmæssige kontekster og problematikker. Endelig, så skal historiefaget også sørge for at eleverne opnår en fortrolighed med Danmarkshistorie og den danske kultur. For at kunne fuldføre denne mission er der brug for at man implementere litteratur og viden der understøtter disse formål (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019).

Som nævnt tidligere i denne rapport, består mange af de danske folkeskole klasser af mere end 30% ikke-vestlige elever. Derfor vil jeg i dette afsnit analysere elevernes udsagn og argumentere for hvordan deres omgivelser, familie og kulturelle baggrund spiller en rolle for deres oplevelse af historiefaget. Her vil jeg særligt fokusere på hvordan *intersubjektivitet* har betydning for elevernes historiske selvforståelse og oplevelse af historiefaget. Mange skoleklasser i den danske folkeskole består af elever med forskellig kulturel baggrund, men alle bliver undervist i Danmarkshistorie, som en naturlig del af historiefaget.

Elevernes kulturelle baggrund er med til at påvirke hvordan eleverne oplever at blive undervist i historie og om de føler sig som en del af den historie de lærer om. Følgende citat stammer fra elever fra Hillerød, som ikke har danske rødder, men som er født og opvokset i Danmark. Mit spørgsmål til dem var, om deres familier talte med dem om Danmarkshistorie og hvorfor.

En af eleverne med tyrkisk baggrund svarede;

SPK 1: *“hvorfør er det vigtigt? SPK 5: Fordi det er dit land. Danskerne lære jo om deres kultur, så det er også vigtigt at vi lærer hvor vi kommer fra“.*

Eleven giver udtryk for at det er vigtigt at man lærer om hvor man kommer fra og derfor er det naturligt at danskerne lærer om deres kultur i historiefaget. Hendes forældre sørger for at tale med hende om Tyrkiet og deres kultur, men eleven er opmærksom på at Danmarkshistorie er noget hun lærer om i historiefaget, fordi hun bor i Danmark. Samtidig har hun et andet tilhørsforhold til Tyrkiet, som hun anser som sit land. Det kan man forklare nærmere ved at kigge på det tyrkiske *kulturfællesskab*, som eleven føler, at hun identificerer sig selv med. Denne identificering er baseret på de fortalte historier hun hører fra hendes familie, og er en del af det *intersubjektive set-up* hendes kulturelle selv er præget af. Eleven bruger et “vi” som indikerer, at hun hører til en bestemt gruppe, som deler en fælles fortid (Jensen, B. E. 2017, s. 80). Samtidig er elevens subjektiveringsproces under indflydelse af *livshistoriske scripts* som hendes forældre overdrager til hende i form af en kulturarv.

Det vil sige et repertoire af fortællinger som er at finde i den givne kultur (Jensen, B. E. 2017, s. 118). Samtidig opbygger hun et kulturelt-narrativt selv, hvori disse livshistorier bliver en del af hendes historiebevidsthed og hvordan hun knytter hendes families fortid sammen med sin nutid (Jensen, B. E. 2017, s. 115).

En anden elev fra Virum som også er født og opvokset i Danmark men har afrikanske rødder svarede;

SPK 2: *“jeg har boet her i noget tid, næsten hele mit liv så jeg kender ikke så meget til min oprindelige kultur i mit hjemland“.*

SPK 1: *“vil det sige, at du føler at du er en del af de emner, I lærer om i historieundervisningen? SPK 2: altså ikke lige det vi har haft om. Jeg synes det var lidt irriterende, da vi havde om slaver og kolonier, fordi det var sådan lidt....Det var bare ikke lige så fedt at have om end de andre fag, for eksempel Christian den Fjerde“.*

Det som er slående er, hvordan og hvorvidt de to elever kender noget til deres rødder. Pigen fra Tyrkiet føler et stort tilhørsforhold til hendes hjemland til trods for at hun er født og opvokset i Danmark, på grund af sin familie, som sørger for at fortælle hende om deres kultur og historie.

Eleven fra Nigeria kender ikke så meget til hendes nigerianske rødder, men samtidig kan hun se at en del af historiefaget har noget med hendes families historiske kontinent at gøre. Samtidig er hun også bevidst om til en vis grad at hun har et andet tilhørsforhold selvom det ikke er så tydeligt i hendes hverdag, som eleven fra Tyrkiet der taler om hendes rødder med hendes familie. Det udtrykker hun mere tydeligt her;

SPK 2: *“fordi, det er sådan mere dansk, det er ikke så meget noget jeg hører til, så for mig er det lidt ligegyldig information“.*

Eleven svarer på baggrund af mit spørgsmål om, hvorvidt vikingetiden er relevant for hende. Hun giver udtryk for at det ikke er noget hun kan identificere sig med fordi hun ikke føler et direkte tilhørsforhold og derfor anser hun det ikke som noget vigtigt for hende at lære om.

Jeg spurgte en af de danske elever fra Virum om hvorfor det er vigtigt at lære om Danmarkshistorie. Hertil svarede eleven;

H: *“Jeg synes det er vigtigt med Danmarkshistorie for det er jo det der gør dig dansk men det er selvfølgelig også vigtigt at vide noget om hvad der sker i andre lande for Danmark, er jo meget lille land og verden er jo meget stor. Man skal jo vide lidt af hvert“.*

Ifølge H så er det vigtigt at man lærer om Danmarkshistorie, fordi det er med til at gøre en til dansker, men samtidig understreger H også at det er vigtigt at man lærer om andre lande for man skal jo vide lidt af hvert. Hans udsagn er meget interessant, idet det virker som en selvfølge for H at man skal lære om Danmarkshistorie, da det er med til at øge ens danskhed. Det står i kontrast til at de to andre elever ikke identificerer sig selv som danskere, men er bevidste om at de bor i Danmark og derfor er det en selvfølge at man lærer om Danmarkshistorie i historieundervisningen.

Med henblik på at finde ud af hvordan nogle minoritetselever oplever historiefaget, vil jeg nu diskutere hvordan deres oplevelser varierer fra hinanden. Som nævnt så har jeg interviewet to forskellige indvandrergupper i to forskellige danske folkeskoler; gruppen fra Hillerød har palæstinensiske og tyrkiske rødder, mens den anden gruppe fra Virum har nigerianske, øst/sydeuropæiske, sydamerikanske rødder. De to grupper blev stillet de samme spørgsmål i relation til historiefaget, men som bilagene viser viste elevernes svar sig meget forskellige og nuanceret fra hinandens oplevelser af historieundervisningen. Fokus var elevernes oplevelse af historieundervisningens indhold og hvorvidt de følte at indholdet var meningsfuldt for dem. Dette er nogle af udsagnene fra eleverne fra Virum som har albanske, polske, ecuadorianske og nigerianske rødder;

SPK 4: jeg hedder E. Mine forældre kommer fra Albanien, og jeg blev født i Italien. Ja, jeg synes at det er fint nok at lære en del om Danmark, men det vil nu også være sjovt at have noget om de andre lande.

SPK 5: jeg V. og mine forældre er fra Polen, men jeg voksede op her.,.,.,.

SPK 5: jeg føler jeg er med, men altså jeg er jo også her fra Danmark, så jeg kender jo meget om Danmark og alt det, men jeg vil også gerne lære noget om de andre lande.

SPK 6: ja, jeg hedder Vin. og min mor fra Ecuador, og jeg synes at jeg føler mig meget som en del af fællesskabet, fordi når vi lærer dansk historie, så føler jeg at det er meget fedt.

SPK 6: jeg føler mig meget som en stor del af det danske fællesskab.

De tre elever føler, at de har et dansk tilhørsforhold, og at historiefaget er meningsfuldt for dem og derfor betragter de fagets indhold som noget de er en del af på lige fod med deres danske klassekammerater og en del af fællesskabet. Samtidig er de åbne overfor at inddrage andre læringsmaterialer, så man også lærer noget om andre kulturer og lande. Ikke på grund af at

historieundervisningen ikke er relevant for dem, men fordi det også kunne være sjovt at lære noget om andre lande.

Dette er nogle af udsagnene fra eleverne fra Hillerød;

SPK_3: hej, jeg hedder Ha. Jeg er også palæstinenser. Jamen det med historie, det altså, man får mere at vide, om de historier, som der er sket i Danmark og andre steder. Og historien om det med Palæstina og Israel og sådan noget, så ja.

SPK 3: det gør jeg på en måde, men på en måde gør jeg ikke fordi jeg er ikke dansker. På en måde kan jeg være med i samtalerne, men på en anden måde, så kan jeg ikke være med, for det ved jeg ikke noget om.

SPK 6: ja, vi bor jo i Danmark, så det er godt at vide, hvad der er sket.

SPK 3 og SPK 4: altså lærerne, de lægger meget skylden på palæstinenserne og sådan. Jeg tror bare godt man kan føle sig lidt provokeret af det. Jeg tænker, at det er en mærkelig tanke at have om palæstinenserne selvom det ikke rager dem.

Elevernes udsagn fra Hillerød adskiller sig markant fra elevernes udsagn fra Virum, når vi taler om identitet og tilhørsforhold. Begrebet *identitet* stammer fra det latinske *idem* og betyder *det samme* og refererer til noget som er *ens med*. Når begrebet peger indad taler vi om en bestemt væremåde og værdier, men peger det udad, afgrænser det individet og fremhæver de forskelle der er mellem individet og andre (Anders Bæk Brøndsted, A. B. 2018. S. 93). Endvidere, så beskriver begrebet identitetsdannelse de forskellige mekanismer, der kan medvirke til at forme et menneskes identitet.

Det kan være objektive betingelser såsom fysiske, økonomiske, kulturelle og sociale forhold i form af ideologiske strømninger, traditioner, mentalitet eller historisk og kulturelt betinget (Anders Bæk Brøndsted, A. B. 2018. S. 90). Dette ses tydeligt i og med at eleverne fra Hillerød som selvom de er født og opvokset i Danmark ikke anser sig selv som danskere men som

palæstinensere og tyrkere. Samtidig er de klar over at grunden til at de lærer om Danmarkshistorie er fordi de bor og lever i Danmark og det er derfor at den danske folkeskole bruger en del af historiefaget på Danmarkshistorie.

Derfor kan man til en vis grad sige at elevernes baggrund er med til at påvirke elevernes syn på historiefagets indhold, især hvis læringsmaterialet inddrager emner der har med deres rødder og kultur at gøre. Denne tilknytning, som eleverne føler til deres rødder, stammer fra den *primære socialisering*, som er en af de to typer for socialisering, der er med til at danne grundlag for den enkeltes udvikling af identitet. Den *primære socialisering* taler om familien som rammen for socialisering, imens den *sekundære socialisering* henviser til skolen. I dag er elevernes socialisering påvirket af langt flere sociale sammenhænge i og med at samfundet er blevet så globaliseret og dermed også stiller flere krav til eleverne. Det vil sige, at de danske folkeskoler også er nødt til at udvikle sig løbende og tænke nyt hurtigt. 92(Anders Bæk Brøndsted, A. B. 2018. S. 92).

Derfor valgte jeg at interviewe en historielærer med henblik på at finde ud af hvordan han kvalificerer elevernes historiebevidsthed. Samtidig sætter elevernes svar fokus på endnu et vigtigt spørgsmål;

Hvordan kan vi gøre historieundervisningen mere inkluderende i multikulturelle skoleklasser?

Hertil svarer historielæreren fra Hillerød;

“Men at man ikke underviser i det, det er forkert, men skal man undervise i det, skal man gøre det på den rigtige måde. Og det vigtigste er, at man har en god og tryk samtale før emnet. At man siger vi skal have om det her emne, Der er nogen, der kan blive kede af det, men der tager vi det stille og roligt. Og hvis man bliver ked af det undervejs, så må man gerne lige sige til. Og nogle gange er det godt at skrive til forældrene. Vi skal tale om det her emne. Kan I være søde og rare at tale med jeres børn om, at vi skal tale om det emne, sådan at de ved og det, så det ikke kommer som et chok, og så kan forældrene også tale med deres børn om det“

Ifølge historielæreren er det vigtigt, at man først og fremmest forsøger at skabe et trykt læringsmiljø, når man underviser i svære emner. Man kan for eksempel forberede både eleverne og deres forældre på et kommende læringsforløb, som kan indeholde et emne, som

kan påvirke nogle følelsesmæssigt mere end andre. Dermed kan forældrene også tale med deres børn om det på forhånd, så emnet ikke kommer som et chok.

Samtidig findes der nu ifølge historielæreren flere værktøjer og læringsmidler, som er mere rummelige og indeholder en alsidig diversitet, der taler til et multikulturelt læringsmiljø. Det vil sige at historie undervisere i dag har flere muligheder at vælge imellem for således at kunne skabe grobund for et mere inkluderende klasse miljø og samtidig opfylde de krav som undervisningsministeriet stiller.

Spk 1: *“Hvad synes du, når vi taler om historiefaget i et multikulturelt samfund, og klassen består af forskellige kulturer. Synes du godt om de emner vi har om nutiden eller skal der inddrages andre temaer? SPK2: jeg bruger jo historie 9 og 8 og 6, det er nogle gamle bøger. Jeg tror de er 15 år gamle, så der er sket meget på de 15 år, men de portaler, vi bruger når det er Alinea eller Gyldendal, de er meget mere opmærksomme på rummelighed og det der med at de er multikulturelle. Der er også kommet rigtig mange emner om det multikulturelle og hvordan de ser ud. På portalerne er de meget mere opdaterede og det er rigtig fint. Jeg synes det er nogle rigtig gode forløb, der tilgodeser rigtig mange aspekter og rigtig mange samfundslag. Det er meget positivt, det er de er begyndt på faktisk“.*

Dette er interessant når man sammenligner historieunderviserens udsagn med historikeren Anders Holm Thomsens syn på hvordan den multikulturelle tankegang overskygger den nationale i relation til undervisningen i dag. Thomsen påpeger, at læringsmaterialerne er blevet for komplekse, ikke giver nok plads til den nationale historie og mangler konkretisering af den viden, eleverne skal opnå.

Ifølge historikeren Anders Holm Thomsen overskygger en multikulturel tankegang den nationale historie i historieundervisningen. Han argumenterer blandt andet, at elevernes læringsmateriale er for komplekse og at det ligger under for marxistiske og nutidige multikulturelle holdninger, der ikke giver plads til den nationale historie. Dertil gik man fra at undervise konkret viden til i stedet for at centrere undervisningen omkring abstrakte begreber, der skal forstærke elevernes historiebevidsthed og identitet.

Thomsen kritiserer også fagets formål for ikke at være konkret nok i deres fremstilling. For eksempel at inkludere begrebet kultur, da kultur kan betyde flere ting såsom lokal historie eller tyrkisk indvandrerkultur og dermed svare til en multikulturel samfundsvision eller multikulturel

utopi. Thomsen fortsætter sin kritik med at argumentere for at eleverne nu har mere viden om andre landes historie end om Danmarkshistorie på baggrund af hvordan læseplanerne udarbejdes. Her mener han at man tydeligt negligerer indlæringen af dansk kulturarv (Blüdnikow, B. 2007).

Det viser at historielærere hele tiden skal overveje hvordan undervisningen bedst kan tilpasse sig den *inkluderende skole*. Med dette er fokus lagt på minoritets elever og ikke elever med særlige behov. Det vil sige at i og med at historielærere skal bestræbe sig på at konkretisere den viden der skal til for at opfylde læringsmålene, så må den *kulturelle normalitetsbestemmelse* gøre mere for at minoritets elever ikke kommer til at fremstå som en afvigende gruppe (Canger & Kaas, 2021, s. 157). Samtidig, grundet den stigende globalisering, som er en naturlig del af den moderne verden, vil vi fortsat opleve transnationale strømninger af indvandrere i Danmark fremover. Derfor er multikulturalisme stadig et vigtigt tema, da det er afgørende at have uddannelsessystemer, der kan rumme de forskelligheder, der følger med etniske minoritetsgrupper frem for at gribe til assimilering (Blomgreen, C. & Suenson, N. 2011, s. 34).

Inklusion og motivation

For at besvare min problemstilling vil jeg nu gå mere i dybden med hvordan historielærere kan arbejde med at kvalificere minoritetslevers historiebevidsthed via inklusion og motivation i en multikulturel klasse. Dette vil jeg gøre ved at uddybe argumentet for hvorfor inklusion og motivation er en vigtig del af historielærerens organisering af undervisningen.

I den danske folkeskole er undervisningens indhold bestemt af majoritetens kultur, historie og religion. Det vil sige, at der er nogle traditioner og normer, som flertallet (majoriteten) lever efter, mens der findes et mindretal (minoriteten), som adskiller sig fra det dominerende billede. Antropologen Gilliam konkluderer i sin undersøgelse af etniske minoritetsbørns identitetsdannelse og særligt med fokus på skolens bidrag, at etniske minoritetsbørn i den danske folkeskole konfronteres med et dominerende kulturelt hegemoni, som gør, at de føler sig kulturelt marginaliserede (Bogisch, B. 2018, s. 258).

I forlængelse af ovenstående, så er det vigtigt at inkludere minoritets elever i den danske folkeskole for at undgå et “vi” og “dem”. Inklusion stammer fra det latinske *includere* som betyder “at lukke ind” hvis modsætning er eksklusion. Når jeg bruger begrebet inklusion i

denne kontekst, er det med henblik på hvordan man kan skabe mere rummelighed i forhold til minoritets elever når man underviser i faget historie (Bogisch, B. 2018, s. 240).

Da jeg interviewede en af de palæstinensiske elever fra Hillerød og spurgte hende hvad hun ville gøre hvis hun følte sig utilpas i historieundervisningen på grund af et særligt emne svarede hun;

“SPK 1: oK, så hvis nu du føler dig utilpas, snakker du så med din underviser eller med dine klassekammerater eller? SPK 3: nej nej, det gør man ikke“.

Elevens udsagn viser, at hun oplever at det ikke er noget, hun kan tale med hendes underviser om. En mulig forklaring på dette kunne være, at eleven ikke føler sig tryk ved at henvende sig til sin underviser, fordi læreren ikke selv har åbnet op for den mulighed. Forskning fra England har påpeget, at lærere ikke altid føler sig kompetente nok til at gribe sager der har med kulturelle forskelle rigtigt an (Blomgreen, C. & Suenson, N. 2011, s. 35).

Da jeg spurgte eleven med nigerianske rødder om hvordan hun oplevede at lære om slavehandel i historieundervisningen var hun først lettere tilbageholden inden hun svarede følgende;

“SPK 2: i starten da de nævnte slaver, så kiggede nogle af de andre elever på mig og Andreas og det følte jeg var lidt irriterende“.

Eleven udtrykker at hun havde en dårlig oplevelse da læreren underviste om slavehandel idet de andre elever kiggede på hende på en måde hun følte var ubehagelig. Denne situation viser, at eleven føler sig uden for det normative fællesskab på grund af hendes hudfarve og ophav. På baggrund af disse to udsagn kan inklusion være et effektivt værktøj for historie undervisere til at bygge bro mellem sig selv og sine elever til netop at undgå at minoritets elever føler sig anderledes og i værste fald ekskluderet. Når man føler sig ekskluderet, har det ikke kun en negativ indflydelse på ens sociale fællesskaber, men også på ens læring og dermed ens muligheder for at skabe sig en selvstændig fremtid. Liberaliseringen af vores velfærdsstat handler ikke længere kun om at skabe økonomisk og social lighed, men også om at alle skal have lige muligheder for at deltage aktivt i samfundslivet. Derfor skal alle borgere være aktivt deltagende i den samfundsmæssige produktion, hvilket kræver uddannelse. Derfor er det essentielt, at alle folkeskoleelever bliver uddannelsesparate (Hansen, J. H. 2014, s. 44).

Det kræver at historielærer samarbejder med deres elever på flere niveauer i og med at eleverne ikke kan løfte opgaven alene, så da jeg spurgte historielæreren fra Hillerød om hvordan han vil reagere, hvis der opstår en situation hvor eleven føler sig utilpas svarede læreren følgende;

“Det er meget vigtigt, at man som underviser i de her kulturfag kender sine elever. Det er meget vigtigt, at den lærer, som eleverne er trygge ved, især når det handler om sådan nogle emner. Også når det er endnu værre, når det er kristne, når det er religionsundervisning, så kan bølgerne gå højt. Også i historieundervisningen. Ja, hvis jeg ser en elev, der bliver ked af det eller rørt, så spørger jeg ham, om han vil have en pause eller om det er i orden at vi tager den på klassen. Eller hvorfor er du ked af det. Nogle gange er det godt at klassen også er støttende“.

- Det er vigtigt at læreren kender sine elever
- At eleverne føler sig trygge
- At man kan få en pause eller at man taler om det samlet i klassen

De her punkter er med til at åbne op for inklusion, da de tager hensyn til at indholdet bliver undervist i trygge rammer. Samtidig er læreren allerede opmærksom på, at han muligvis skulle gribe ind og tage hensyn til nogle af hans elever, når han underviser i specifikke emner. Når dette er sagt, så er der også brug for at fokusere på minoritetselvers motivation i forlængelse af at implementeringen af inklusion virker for at kvalificere deres historiebevidsthed.

Hvis læreren også forstår at motivere sine minoritets elever ved for eksempel at bruge *indre og ydre motivation*, så kan det medvirke til at de også vil finde historieundervisningen mere meningsfuld. *Indre motivation* handler om at læreren gennem sit virke og undervisning giver eleverne lyst til at lære. Denne lyst til at lære kan opnås via interessant og nysgerrig undervisning.

Ydre motivation handler om at selvom undervisningen kan virke irrelevant eller er svær, så er eleverne bevidste om hvor vigtigt det er at de lærer i og med at resultatet af deres læring vil hjælpe dem til at klare sig bedre i fremtiden. Ligesom nogle af de andre elever som nævnt tidligere, som mente at historieundervisningens indhold var irrelevant eller irriterende for dem, så er der en mening med at det er en del af deres historieundervisning.

Historielæreren som jeg interviewede i Hillerød nævnte en kollega som er et eksempel på hvordan læreren kan skabe en ramme der netop er med til at motivere sine elever;

“Sebastian, han gør meget ud af at tale med sine elever før og at ingen er kede af det, så det kan godt være med til at skabe en form for tryghed og identitet. Det er svært nogle gange fordi vi har elever fra Mellemøsten med et andet syn, der spørger sig selv om lærerne nu virkelig vil deres bedste. Kulturforskellen er stor og når den bliver udlignet, så tror jeg godt det kan lade sig gøre“.

Dette udsagn fremhæver, hvordan motivation er en vigtig del af et konstruktivt klassemiljø. Samtale og positiv kommunikation medvirker i dette tilfælde til at eleverne føler sig inkluderet og dermed motiveret for at deltage i undervisningen. Når læreren forstår at imødekomme elevernes 3 psykologiske basale behov, som er en del af Deci og Ryans *selvbestemmelsesteori*;

1. Selvbestemmelse (Autonomy),
2. Mestring (Competence)
3. Samhørighedsfølelse. (Lund, T. P. 2024).

Det betyder at læreren giver sine elever oplevelsen af at have selvbestemmelse således at det som sker er i overensstemmelse med deres egne ønsker. Samtidig motiveres eleverne af at de dygtiggør sig, altså mestre noget. Og disse handlinger er med til at styrke deres sociale relationer, som giver dem følelsen af et tilhørsforhold. Ifølge den danske forsker Louise Klinge så findes der en indskrænkelse af elevernes autonomi, hvis en lærer taler for meget, hvilket også reducerer deres motivation samtidig.

Hun anbefaler, at man anerkender sine elever ved at lade dem bidrage til undervisningen så man viser at man har tillid til dem og at de også har indflydelse på hvordan de lærer. Det kræver en god balancegang og at man tager stilling til hvordan niveauet af selvbestemmelse kan tilpasses således at man undgår et kognitivt “overload”. Derfor kan det være en god ide at forventningsafstemme, så eleverne forstår hvad der forventes af dem og undgår at blive i tvivl om relevansen af undervisningens indhold.

I forlængelse af dette er der også andre værktøjer, der kan være med til at styrke minoritetselever og skoleklassers historiebevidsthed som helhed. For eksempel at man sørger for at der er en fælles og grundig introduktion til emnet, at man sammensætter eleverne på tværs af klassen som understøtter det faglige og sociale fællesskab.

Når læreren underviser i svære emner såsom slavehandel eller Israel/Palæstina konflikten kan det være svært for nogle elever som føler en vis tilknytning til emnet. Her viser Sebastian som historielæreren fra Hillerød omtaler, hvordan man kan være et godt eksempel på hvordan man kan skabe et trygt og fagligt skolemiljø som er med til at motivere eleverne. Eleverne vil i sådan en læringsramme ikke føle sig ekskluderet, men derimod inkluderet og motiveret til at deltage fagligt. Canger & Kaas, 2021, s. 226).

Ovenstående er et eksempel på hvordan inklusion og motivation kan være med til at kvalificere minoritetslevers historiebevidsthed. I det følgende afsnit vil jeg nu inddrage Jens Aage Poulsen og Heidi Eskelund Knudsens forskningsundersøgelse, som fokuserer på historiefaget i den danske folkeskole. Rapportens problemstilling deler ligheder med min problemstilling såsom elevers opfattelser af historie som fag og grundvilkår og formålet med historieundervisningen. Derfor kan rapporten fungere som inspiration og vejledning til historielærere til hvordan man skaber en inkluderende og motiverende historieundervisning.

Konklusion

Hvordan oplever minoritetslever historieundervisningen og hvordan arbejder læreren med at kvalificere elevers historiebevidsthed via inklusion og motivation i en multikulturel klasse?

Som svar på min problemstilling er jeg kommet frem til at minoritetslever oplever historieundervisningen og fagets indhold meget forskelligt. Ikke mindst på grund af deres families livshistoriske scripts og kulturarv som bidrager til at nogle af minoritetsleverne ikke anser dem selv som danskere, men derimod som palæstinensere, tyrkere eller nigerianere. Og derfor er det kun naturligt at de oplever af historiefagets indhold en gang imellem ikke er relevant for dem på grund af deres tilhørsforhold. Samtidig er de dog klar over, at de lærer om Danmarkshistorie, fordi de bor i Danmark.

Derudover kunne jeg konstatere at minoritetseleverne fra Virum, modsat fra minoritetseleverne fra Hillerød, følte sig som en del af et socialt fællesskab og derfor også mente de havde et dansk tilhørsforhold og derfor var historieundervisningen meningsfuld for dem. Som svar på hvordan historielærere arbejder med at kvalificere minoritetselevens historiebevidsthed så mente historielæreren fra Hillerød at det kræver at man har et godt kendskab til sine elever, kan skabe en tryk læringsramme og når man underviser i sensitive emner så kan man tage hensyn ved at forberede eleverne og deres forældre på at dette læringsforløb kan påvirke deres børn følelsesmæssigt.

Samtidig findes der forskellige læringsmidler, som er gode til at imødekomme multikulturelle elever som for eksempel Alinea. Derfor har historie undervisere i dag flere muligheder for at kunne skabe grobund for et mere inkluderende klasse miljø der kan opfylde de krav og færdigheder som undervisningsministeriet stiller. Med henblik på at styrke minoritetselevens historiebevidsthed så er det vigtigt at de føler sig inkluderet og motiveret. Det betyder at læreren giver sine elever oplevelsen af at have selvbestemmelse, så de bliver motiveret til at dygtiggøre sig og blive en del af et socialt og fagligt fællesskab som giver dem følelsen af et tilhørsforhold.

Handleperspektiv

På baggrund af min analyse af min empiri og konklusion som besvarelse på hvordan læreren arbejder med at kvalificere elevens historiebevidsthed via inklusion og motivation i en multikulturel klasse, vil jeg nu pege på hvordan dette kan implementeres i praksis.

Det er essentielt at historielæreren er opmærksom på sine elevs ophav og hvordan dette kan spille en rolle når der undervises i særlige emner. Flere af de minoritetselever som jeg interviewede var klar over at de lærte om Danmarkshistorie, fordi de bor i Danmark, men for at inkludere dem er det vigtigt at man forbereder klassen på et nyt læringsforløb via åben samtale. Dette er for at læreren kan forventningsafstemme, og for at eleverne kan støtte hinanden i så fald nogen har det svært med emnet. Dette medvirker til at eleverne oplever en grad af selvbestemmelse, som vækker deres indre motivation. Samtidig vil det påvirke elevernes ydre motivation, da eleverne kan se, at der er et formål med at opnå gode karakterer som er vejen frem til en bedre fremtid.

Brugen af Alinea og Clio kan hjælpe historielæreren til at forbedre fagets indhold og skabe inklusion, idet disse platforme er gode til at imødekomme multikulturelle elever. Endvidere, så er materialet varierende i form af at indeholde både tekster, videoer, billeder, som skaber god differentieret undervisning.

I det følgende afsnit vil jeg præsentere et forslag til hvordan jeg kunne gribe min opgave lidt anderledes an og hvorfor.

Perspektivering

Der findes ikke et entydigt svar på min problemstilling, men en måde hvorpå man også kunne diskutere problematikken yderligere kunne være at kigge dybere på historiefagets formål stk. 3. Paragraffens formålsformulering er problematisk, idet den siger at et demokratisk samfund består af elever med en stærk historiebevidsthed og identitet.

Dilemmaet opstår, når en skoleklasse er multikulturel og dermed ikke nødvendigvis består af en fast historiebevidsthed og en identitet. Derfor vil det også være relevant at diskutere, hvorvidt det egentlig er muligt for historielæreren at opfylde de krav, der bliver stillet i fagets formål. Især når klasserne i forvejen har elever med flere socio-kulturelle baggrunde eller særlige behov der også skal faciliteres. Det sætter historielæreren under et gevaldigt pres, hvilket kan rykke fokus fra at kvalificere elevernes historiebevidsthed til at skabe mere ro.

Derfor når jeg reflekterer over hvad jeg kunne have gjort anderledes, så ville det være at interviewe nogle flere grupper af minoritets elever og historielærere for at skabe et endnu mere nuanceret perspektiv og svar på min problemstilling. Endvidere, ville det være optimalt at observere historieundervisning i praksis for at opnå mere indsigt i hvordan teori og praksis fungerer i forlængelse af hinanden. Samtidig vil det gavne min undersøgelse at se hvordan eleverne interagerer med hinanden og deres underviser. Historie er jo et dynamisk og foranderligt fænomen, der er afhængig af den tid og kontekst, som den skabes i.

Litteraturliste

Blomgreen, C. & Suenson, N. (2011). Er mangfoldighed en styrke eller en trussel? Lokaliseret d. 12. maj 2024 på:

https://dpu.au.dk/fileadmin/www.dpu.dk/aktuelt/magasinetasterisk/asterisknr57januar2011/Asterisk_57-s32-35.pdf

Blüdnikow, B. (2007). Danmarkshistorien der blev væk. Lokaliseret d. 12. maj 2024 på: <https://www.berlingske.dk/samfund/danmarkshistorien-der-blev-vaek>

Buchard, M. & Fabrin, L. (2012) Interkulturel didaktik. Introduktion til teorier og tilgange. København: Hans Reitzels forlag.

Brunbech, P. Y., & Poulsen, J. A. (2016). Historie Lab. Hentet fra Hvad er der sket med kanonen? Lokaliseret d. 12. maj 2024 på: <https://historielab.dk/hvad-er-der-sket-med-kanonen/>

Bogisch, B. & Kornholt, B. (2018). Klm på tværs: Det ulige magtforhold - majoritet og minoritet. Samfundslitteratur 2018.

Børn og undervisningsministeriet. (2019). Historie Faghæfte 2019. Lokaliseret d. 12. maj 2024 på: <https://emu.dk/grundskole/historie/faghaefte-faelles-maal-laeseplan-og-vejledning>

Canger, T. & Kaas, L. A. (2021). Praktikbogen: Didaktik, klasseledelse og relationsarbejde. Hans Reitzels Forlag.

Hansen, J. H. (2014.) Inklusion - eksklusion. Tidsskrift for læreruddannelse og skole 100. KvaN.

Hojskolesangbogen. (u.å.). I Danmark er jeg født. Lokaliseret d. 22. maj 2024 på: <https://hojskolesangbogen.dk/om-sangbogen/historier-om-sangene/h-i-i-danmark-er-jeg-foedt>.

Jensen, B. E. (2017). Historiebevidsthed/fortidsbrug – teori og empiri. Tryk: Scandinavian Book, Aarhus.

Knudsen, H. E. & Poilsen, J. A. (2016). Historiefaget i fokus. HistorieLab - Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling.

Lund, T. P. (2024). Selvbestemmelsesteorien: den vigtigste teori om motivation - og læring. Lokaliseret d. 12. maj 2024 på: <https://elearningspecialist.com/blog/posts/2019/maj/den-vigtigste-teori-om-laering/>

Mottelson, M. & Muschinsky, L. J. (2017). Undersøgelser - Videnskabsteori og metode i pædagogiske studier. Bosnien: Hans Reitzels Forlag.

Morten Henriksen, M. Bøttcher, R. (2021). Tre år efter S-løfte: Andelen af skoler med over 30 procent ikke-vestlige elever er uændret. Lokaliseret d. 22. maj 2024 på: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/tre-aar-efter-s-loefte-andelen-af-skoler-med-over-30-procent-ikke-vestlige-elever-er>.

Pietras, J. & Poulsen, J.A. (2016). Historiedidaktik - mellem teori og praksis. Latvia: Hans Reitzels Forlag.

Poulsen, J. A. (2015, 29. juni). Historisk bevidsthed, tænkning og kompetencer. Historielab. Lokaliseret d. 12. maj 2024 på: <https://historielab.dk/historisk-bevidsthed-taenkning-og-kompetencer/> (07.12.2020).

Bilag

Interview med historielæreren fra Hillerød

SPK 1; Vi tager spørgsmål nummer et, hvordan sikrer du, at dansk historieundervisning er inkluderende og relevant for alle elever uanset deres baggrund?

SPK_2 ; Det er et rigtig, rigtig godt spørgsmål. Vi har en lille udfordring med rigtig mange af de bøger vi bruger, ikke mange, men en del altså, for eksempel havde vi noget med trivsel på et tidspunkt og så var der noget om kriminalitet, og det første du så, det var en indvandrer, ik. Så det var meget strukturel racisme. Især når vi har historie, så er det også et meget følsomt emne, ik. Når vi når til Israel/Palæstina konflikten, så skal man gøre det inkluderende, for vi har rigtig mange palæstinenser her, så man skal også bruge de rigtige begreber. Det man skal gøre som lærer er, at det meget vigtigt, man ikke har sin egen mening og holdninger om ting. Det skal du lade eleverne om, eleverne skal selv læse og så skal du sige, det vi gør her er at lære dem om kildekritik. Hvad er det for en kilde de har læst. Nogen gange er det godt at komme med en israelsk kilde eller en pro-palæstinensisk kilde men så skal du som lærer lære dem om hvordan man bruger den kilde, og på den måde er der ingen der bliver sure fordi de kan finde ud af at bruge kildekritik. Når de så ved at den her kilde så er skrevet af en jødisk vidende. Bom, så ved de det og så er der ingen der bliver sure for de kender spillereglerne på forhånd. Det er meget vigtigt at fortælle dem om spillereglerne og fortælle dem, hvad det er for et emne, vi skal have. Den historiske samtid, hvor vi er henne nu, og vi ser rigtig mange lærere, desværre som fortæller om deres egne synspunkter, og det er ikke i orden. Det synes jeg ikke er i orden. Vi har set rigtig mange. Vi har fået en del klager. Der er en del forældre, der ringer til mig og har sagt, at den her lærer er meget pro-israelsk. Han er meget, underviser meget sådan, provokerer drengene for eksempel ik. Og det er ikke i orden jo, i hvert fald ikke i én folkeskole. Gymnasiet, det er en anden sag, det må de selv klare. Men i folkeskolen, der skal man være meget neutral, nøgtern og uvildig. Det er meget vigtigt.

SPK 1; For eksempel hvis du har et emne i historie, som for eksempel om slavehandel eller om for eksempel vikingerne. Hvordan kan man sikre, at elever med anden dansk baggrund eller etniske elever også føler sig som en del af historien og fortællingen? Kan man det?

SPK 2; Ja, det er lidt svært. Hvis du har en afrikaner i klassen for eksempel ik, og du skal have om slaveriet og sådan noget, så.... Altså, undervisning er meget vigtig. Det er vigtigt, at de ved, hvad det handler om, men man skal ikke hylde slaveriet. Man skal selvfølgelig sige til eleverne, at sådan var Danmark dengang og dengang var der nogle andre ting, der var på spil, og verden så anderledes ud. I dag er det fuldstændig bandlyst. I dag har vi har Black Lives matter. Vi har rigtig mange organisationer mod racisme og alle de her ting, og det er meget vigtigt og sådan noget. Og dengang så var Danmark et helt andet land. Det var en helt anden verdensorden ik. Men at man ikke underviser i det, det er forkert, men skal man undervise i det, skal man gøre det på den rigtige måde. Og det vigtigste er, at man har en god og tryk samtale før emnet. At man siger vi skal have om det her emne, Der er nogen, der kan blive kede af det, men der tager vi det stille og roligt. Og hvis man bliver ked af det undervejs, så må man gerne lige sige til. Og nogle gange er det godt at skrive til forældrene. Vi skal tale om det her emne. Kan I være søde og rare at tale med jeres børn om, at vi skal tale om det emne, sådan at de ved og det, så det ikke kommer som et chok, og så kan forældrene også tale

med deres børn om det. Så kan de sige at sådan og sådan er det. Da jeg gik i skole og jeg havde om Israel/Palæstina, var jeg meget sur og tosset, fordi jeg følte at vores lærer han var meget sådan med det ene og det andet og sådan noget. Jeg er israelsk, jeg eksistere og vi har altid tænkt, at jamen Israel er en besættelsesmagt, hvor forskellige eksisterer i vores land og sådan noget. Det er meget svært for en dansker at sætte sig ind i, fordi palæstinenser har en helt anden tankegang. Vi er hovedpersoner og ham der skal undervise, han ved ikke en skid jo. Han ser det fra en helt anden synsvinkel, så nogle gange så clasher det mellem det subjektive og det objektive og sådan noget, ik.

SPK 1; For eksempel hvis der nu opstår en situation, hvor eleven føler sig utilpas som for eksempel hvis nu vi snakker om slavehandel, og du har en elev, som har afrikansk baggrund. Er du opmærksom på det? Det kan for eksempel føre til, at nogle andre elever mobber den elev eller kigger på ham. Er du opmærksom som underviser på det?

SPK2; Ja 100%, det skal jeg være. Det er meget vigtigt, at man som underviser i de her kulturfag kender sine elever. Det er meget vigtigt, at den lærer, som eleverne er trygge ved, især når det handler om sådan nogle emner. Også når det er endnu værre, når det er kristne, når det er religionsundervisning, så kan bølgerne gå højt. Også i historieundervisningen. Ja, hvis jeg ser en elev, der bliver ked af det eller rørt, så spørger jeg ham, om han vil have en pause eller om det er i orden at vi tager den på klassen. Eller hvorfor er du ked af det. Nogle gange er det godt at klassen også er støttende. Han kan sige, jamen, jeg er ked af det, fordi mine bedsteforældre har været slaver, og så taler vi om det egentlig og om hvordan de har det nu. Nogle gange, så er det også godt at inddrage klassen, hvis det er en god og tryk klasse er det godt, for så kan klassen også sige, argh du ikke skal være ked af det, bum bum bum, ik. Men ellers så er det vigtigt at der bliver talt med forældrene først. Er der nogle emner som er lidt pikante, du ved lidt hårde og og meget alvorlige, så er det godt at tage skrive på Aula at vi skal have om det her emne tal med jeres børn om det og bum bum bum. Og ligesom med Muhammed tegningerne, det var også frivilligt jo dengang. Så jamen dem der vil, de er velkommen og de andre, de må gerne gå ud, ik.

SPK 1; Hvad synes du, når vi taler om historiefaget i et multikulturelt samfund, og klassen består af forskellige kulturer. Synes du godt om de emner vi har om nutiden eller skal der inddrages andre temaer?

SPK 2; Jeg bruger jo historie 9 og 8 og 6, det er nogle gamle bøger. Jeg tror de er 15 år gamle, så der er sket meget på de 15 år, men de portaler, vi bruger når det er Alinea eller Gyldendal, de er meget mere opmærksomme på rummelighed og det der med at de er multikulturelle. Der er også kommet rigtig mange emner om det multikulturelle og hvordan de ser ud. På portalerne er de meget mere opdaterede og det er rigtig fint. Jeg synes det er nogle rigtig gode forløb, der tilgodeser rigtig mange aspekter og rigtig mange samfundslag. Det er meget positivt, det er de er begyndt på faktisk. SPK 1 ;Synes du for eksempel, at de historie timer du underviser i, at de bidrager til at styrke elevernes bevidsthed og identitetsdannelse? SPK 2; Det synes jeg faktisk. SPK 1 ; Vi taler om og fokusere på elever med en anden etnisk baggrund end dansk. Altså, er der forskel eller kan du sige at der ligesom foregår en tilegnelse af det danske i relation til historie, deres identitet og bevidsthed? SPK 2; Det er faktisk svært at svare på. Jeg tror det er lettere at gøre det med de lidt ældre elever i ottende niende klasse fordi de har en helt anden latetid. De er en helt anden måde at reflektere på, og deres hjerne er lidt mere udviklet end 7.klasses hjerne, så de der refleksioner og de der taksonomiske niveauer, de er lidt større og lidt bedre hos de ældre elever. Om det skaber en bevidsthed, tror jeg godt det kan hos nogle. Det kommer også meget an på hvor autentisk du er som lærer og hvor varm du er og hvor meget du går op i det. Vi har for eksempel en lærer her, Sebastian, han gør meget ud af at tale med sine elever før og at ingen er kede af det, så det kan godt være med til at skabe en form for tryghed og identitet. Det er svært nogle gange fordi vi har elever fra Mellemøsten med et andet syn, der spørger

sig selv om lærerne nu virkelig vil deres bedste. Kulturforskellen er stor og når den bliver udlignet, så tror jeg godt det kan lade sig gøre.

Interview med minoritets eleverne fra Virum

SPK 1; Hvordan synes du at historieundervisningen kan bidrage til at styrke din følelse af at være en del af det danske fællesskab? SPK 2: Ja. SPK 1: Hvordan? SPK 2: Jeg har boet her i noget tid, næsten hele mit liv så jeg kender ikke så meget til min oprindelige kultur i mit hjemland. SPK_1: Vil det sige, at du føler at du er en del af de emner, I lærer om i historieundervisningen? SPK_2: Altså ikke lige det vi har haft om. Jeg synes det var lidt irriterende, da vi havde om slaver og kolonier, fordi det var sådan lidt....Det var bare ikke lige så fedt at have om end de andre fag, for eksempel Christian den Fjerde.

SPK_1: Og hvorfor er det et svært emne at blive undervist i? Hvad føler du? SPK 2: I starten da de nævnte slaver, så kiggede nogle af de andre elever på mig og Andreas og det følte jeg var lidt irriterende. SPK_1: Det vil sige du synes det var et svært emne. Hvad med din underviser? Hvordan underviste han? SPK_2: Altså han, han er jo en ret god lærer, kan man sige, men det var ikke ham, der valgte forløbet. Det var børnene i vores klasse som valgte det.

SPK 1 Hvad synes du om spørgsmålet? Bidrager historieundervisningen til at du føler dig som en del af fællesskabet i Danmark? En del af den danske kultur? SPK 3: Ja. SPK 1:

Hvordan? SPK 3: Jeg lærer mere om dansk historie. SPK_1: Okay, føler du at det bliver en del af din historie? At du føler et slags tilhørsforhold? SPK 3: Det ved jeg ikke. SPK 1: Okay.

Det var også fint. Hvad med dig? Hvad hedder du? SPK_4: Jeg hedder E. Mine forældre kommer fra Albanien, og jeg blev født i Italien. Ja, jeg synes at det er fint nok at lære en del om Danmark, men det vil nu også være sjovt at have noget om de andre lande. SPK 1: Synes du, at det skal være tema om nogle andre kulturer eller historier? SPK 4: Det er fordi at jeg synes at det også er sådan noget at man skal vide noget om. Når man tager ud på rejser, så vil man jo gerne vide lidt om med romerriget, hvis man er i Italien. SPK_1: Ja okay okay og er der noget du ikke kan lide i historieundervisningen? SPK 4: Øh, jeg kan godt lide det meste men altså jeg synes det var lidt kedeligt at i Anden Verdenskrig der underviste de mest om hvordan Danmark blev erobret. Der ville jeg gerne have haft mere om de 3 stormagter,

Tyskland, Italien og Japan. SPK_1: Okay, hvad med dig? SPK 5: Jeg hedder V. og mine forældre er fra Polen, men jeg voksede op her. SPK_1: Okay jamen, hvad synes du om spørgsmålet? Altså føler du, når du får undervisning i historie, at du er en del af den historie? SPK_5: Jeg føler jeg er med, men altså jeg er jo også her fra Danmark, så jeg kender jo meget om Danmark og alt det, men jeg vil også gerne lære noget om de andre lande. SPK_1: Ja hvad med Polen for eksempel der hvor dine forældre kommer fra? Altså tænker du at der er noget der mangler at blive undervist om? SPK_5: Altså, vi har ikke lært om Polen endnu.

SPK 1: Yes, hvad med dig? SPK_6: Ja, jeg hedder Vi. og min mor fra Ecuador, og jeg synes at jeg føler mig meget som en del af fællesskabet, fordi når vi lærer dansk historie, så føler jeg at det er meget fedt. SPK 1: Så, det er fedt, men hvordan bidrager det til du føler dig som en del af fællesskabet når din mor kommer fra Ecuador? Tænker du ikke også på dine rødder, for eksempel når du læser historier eller føler du 100% at du er en del af den danske historie? SPK_6: jeg føler mig meget som en stor del af det danske fællesskab. SPK_1; Hvad med vikingerne, har I lært om dem?Hvordan vikingetiden var relevant for jer?SPK_2; Ikke rigtig.SPK 1: Hvorfor ikke? SPK_2: Fordi, det er sådan mere dansk, det er ikke så meget noget jeg hører til, så for mig er det lidt ligegyldig information. SPK_1; Okay. Hvad med dig? Hvad synes du om undervisningen om vikingetiden? Var det relevant for dig? SPK_3;

Ja, det synes jeg. For vi lærte jo hvordan vikinger var i gamle dage. SPK_4; Jeg synes ikke, det var sådan super relevant, fordi Skandinavien ikke er særlig stort, så jeg vil hellere have haft om noget der var større og vigtigere. For eksempel noget om Amerika, fordi det har vi ikke særlig meget om. SPK_1; Men føler du, at du har en tilknytning til

Vikingetiden? SPK_4; Altså nej, ikke rigtigt. SPK_5; Jeg synes ikke at det var super relevant, men det var en meget spændende tid de havde. Meget forskelligt fra de ting man taler om i dag. Ja, nu lever vi overhovedet ikke sådan der, som de gjorde. SPK 6; Jeg synes det var meget eller ja lidt begge dele fordi det er jo et land jeg kommer fra, så det var meget spændende at høre om noget om hvordan det var dengang. SPK_1; Hvad med dig? Hvad synes du om undervisningen om vikingetiden? Synes du det er relevant for dig, føler du at du er en del af det? SPK; Jeg syntes det var lidt ligegyldigt viden. SPK 1; Det er også fint at du siger det. Hvorfor synes du? SPK ; Det ved jeg ikke. Jeg tænkte bare hvorfor har jeg brug for at høre om det SPK_1; Ja. Det er også okay. Er der noget andet du synes skulle have været i stedet for? SPK ; Det ved jeg ikke. SPK_1; For eksempel om dit land, om Indien? SPK; Det har vi faktisk haft om i madkundskab. SPK_1; Okay. Okay, jamen så går vi tilbage til dig igen. Er der nogen, jeg ikke har spurgt? SPK 1; Ja, jeg vil gerne spørge dig, hvad synes du? (spørgsmål nr 5) SPK_4; Jeg synes at det var sådan ret godt at vide noget om det, fordi var en ret vigtig tid. Men jeg synes at læreren han fokuserede alt for meget på de danske slavehandler. Hvornår slavehandlen kom til Danmark og hvordan den gjorde det. Vi skulle have haft lidt mindre om det og mere om Afrika. SPK_1; Hvad synes du om selve emnet? Var det relevant? SPK_4; Ja, det er jo relevant fordi de har været en så stor del af tiden. SPK_5; Jeg synes, at det var lige så spændende. Det var en meget fedt emne, men jeg synes at vi godt kunne lære lidt mere, fordi vores lærer fortalte kun om, hvordan den danske slavehandel var. Jeg kunne godt tænke mig at vide lidt mere om for eksempel Holland og nogle andre lande, som var en stor del af slavehandlerne. Det kunne jeg godt tænke mig at vide noget mere om, om hvordan de gjorde tingene. SPK 6; Jeg synes også ligesom ham, at vi kunne lære lidt mere om om de andre lande, hvordan de havde det med slaveri i stedet for kun i Danmark. SPK_1; Jamen, men hvordan kan vi gøre historiefaget mere spændende? SPK 2; Ved ikke kun at fokusere på Danmark men også fokusere på måske Nordamerika, Sydamerika. Fordi jeg ved at de også har nogle ret fede historier om den nyere tid. Alle de der skyderier, der har været. Og sådan noget. SPK 1; For eksempel er der nogle andre temaer, de kan undervise i. Kan vi bruge nogle andre værktøjer? Videoer? Temaer fra nogle andre lande? SPK_3; Ja lidt det samme som S det med Sydamerika og Nordamerika, det er det. SPK 4; Jeg synes at det er rigtig fint, at man starter med at fokusere på Danmark fra nul til første eller anden. Og så synes jeg nok lidt at man så bør gå til Europa og til andre kontinenter. Det vil jeg sige ville gøre det meget bedre for mig. SPK 6; Jeg synes det er samme som de andre. Jeg synes godt vi kunne have mere om de andre lande, fordi nu har vi haft meget Danmark, men nu er der ikke særlig meget mere om Danmark, som er særlig spændende, og som man gerne vil lytte til. SPK 1; Okay, jamen, så går vi tilbage til dig og spørgsmål nummer 13. Har du oplevet under historieundervisningen at du har følt dig utilpas eller ekskluderet på grund af din baggrund eller din kultur? Altså udover de emner vi allerede har snakket om. SPK_2; Altså, jeg kan ikke lige huske alle de fag og ting vi har haft, men ikke rigtigt, ikke hvad jeg kan komme i tanke om. Jeg føler, at vores lærere, de er sådan meget, de passer på ikke at være sådan... De fortæller lidt om det, men de lader være med at sige for meget. SPK 1; Altså om de emner som er lidt følsomme? Du mener, det bliver bare lidt kort eller? SPK 2-3; Altså man bliver sådan ret utilpas når de snakker om krydderier i madkundskab, ik. Når de nævner Indien, så kigger alle bare på dig.

Interview med minoritets eleverne fra Hillerød skole

SPK_1; Hvad synes du om historieundervisningen? Synes du, at dit tilhørsforhold til Danmark bliver styrket? Får det dig til at føle som en del af den danske kultur? SPK_2; Jeg hedder J. og jeg kommer fra Palæstina. SPK 1; Er du født og opvokset i Danmark? SPK 2; Ja. SPK 1; De historie, emner og temaer som I lærer om, synes du det er relevant for dig? SPK_2; Det er fint nok. SPK_1; Hvordan? Kan du uddybe det lidt mere? SPK_2; Ja, jeg

kender til Danmarkshistorie. SPK_1; OK. Hvad med dig? SPK_3; Hej, jeg hedder H. Jeg er også palæstinenser. Jamen det med historie, det altså, man får mere at vide, om de historier, som der er sket i Danmark og andre steder. Og historien om det med Palæstina og Israel og sådan noget, så ja. SPK_1; Føler du, for eksempel når du læser, og når du bliver undervist i historie, føler du, at du ligesom at du bliver mere dansk? At du er en del af fællesskabet og det danske samfund? SPK_3; Det gør jeg på en måde, men på en måde gør jeg ikke fordi jeg er ikke dansker. På en måde kan jeg være med i samtalerne, men på en anden måde, så kan jeg ikke være med, for det ved jeg ikke noget om. SPK_1; Hvad med dig? SPK_4; Jeg hedder M og jeg er også fra Palæstina og ja, jeg er også født her. SPK_1; Hvad synes du om de temaer, du får i undervisningen? Er det relevant for dig, styrker det din relation til Danmark? SPK_4; Ja, det synes jeg altså. Man får mere indsigt i hvad der er sket. Hvordan det hele startede og sådan. SPK_1; De emner i får, for eksempel om vikingerne, om slavehandlen. Er det relevant i forhold til historiefaget og din baggrund eller er der 2 forskellige historier at tage hensyn til? SPK_4; På en måde. SPK_1; Hvordan? Kan du uddybe? SPK_4; Nej. SPK_1; Det er også fint. Hvad med dig? SPK_5; Jeg hedder L og jeg kommer også fra Palæstina og altså jeg synes at jeg får mere at vide om den danske kultur som min klasse allerede ved og sådan noget. SPK_1; Hvad synes du om det, du lærer om i historiefaget? For eksempel vikingetiden og slavehandelen, Christoffer Columbus. Er det relevant for dig? SPK_5; Ja altså, for eksempel er der nogen fra min klasse der ved rigtig meget om historien og så er der bare mig, der er helt ny. Jeg ved ikke noget om historien og sådan noget, men ja. SPK_6; Jeg hedder N., og jeg er kurder fra Tyrkiet. SPK_1; Hvad synes du om historie og de emner, I lærer om? Er de relevante i relation til din baggrund? Lærer du noget som er en del af din historie? SPK_6; Ja, vi bor jo i Danmark, så det er godt at vide, hvad der er sket. SPK_1; Så du synes det er spændende at lære om den danske kultur. SPK_1; Har I haft undervisning om Israel/Palæstina? Alle; Nej SPK_1; Hvad med for eksempel slavehandel? Alle; Ja, det har vi. SPK_2; Jeg synes bare det er forkert at det skete, ikke at det er forkert at lære om det. SPK_1; Hvad med dig? Er der nogle temaer historie, som du synes var upassende? SPK_3; Altså, det er også det med slavehandlen. Vi kan jo ikke gøre for det, fordi det var jo før vores tid og vi er nye mennesker nu, så...SPK_4; Man skal ikke generalisere sorte mennesker. SPK_1; Hvad med historie emnerne? For eksempel er der et bestemt emne som I synes var lidt svære og gjorde jer utilpasse? SPK_3; Jamen, det med Israel og Palæstina, hvor jeg føler, de giver palæstinenserne skylden for meget af det, som sker selvom det er det bare slet ikke. SPK_1; Hvordan? Er det måden I bliver undervist i? Tekster og materialer? SPK_3; Altså det er tekster og selvfølgelig også den måde det bliver skrevet på. Det bliver fortalt helt omvendt. SPK_1; Du mener for eksempel det du lærer, er mere til fordel for Israel end palæstinenserne? Det er lidt bias? SPK_4; En af historiens fortællinger er det. SPK_1; Hvad med underviseren? Prøver man for eksempel at skabe lidt balance hvis vi taler om Israel/Palæstina? SPK_3; Det gør vi faktisk. Det gør vi på en måde, men på den anden side, så vil de ikke skifte deres mening mht at israelerne har ret til at tage Palæstina. SPK_5; Altså lærerne, de lægger meget skylden på palæstinenserne og sådan. Jeg tror bare godt man kan føle sig lidt provokeret af det. De siger for eksempel at det er palæstinenserne skyldt at Hamas for eksempel bomber og sådan noget og alt muligt. Så nogle gange kan det være provokerende. SPK_1; Føler du dig utilpas med det, når det bliver sagt på den måde? Hvad gør du? SPK_3 og SPK_4; Jeg tænker, at det er en mærkelig tanke at have om palæstinenserne selvom det ikke rager dem. SPK_1; OK, så hvis nu du føler dig utilpas, snakker du så med din underviser eller med dine klassekammerater eller? SPK_3; Nej nej, det gør man ikke. SPK_1; Mener du at der skal være ordentlige forklaringer? SPK_3; Ja, ordentlige forklaringer på det hele, alt det som en del af historien. SPK_1; Hvis nu du lærer om Danmarkshistorie, vikingetiden, føler du at du lærer meget om dansk kultur og at du er en del af den danske kultur? SPK_3; Ja ja, det gør man da, for man kan også bruge det til alt muligt, for eksempel

når man skal til eksamenerne, skal man bruge det, når man skal til prøver, så kan man komme i tanke om det man har lært. SPK 4; Vi har det meget fint med det, nu når vi jo er født og opvokset her, så er det jo også en del af os. SPK_1; Okay, så i tænker at for eksempel vikingerne er også vores historie? SPK_3; Altså, jeg vil ikke sige at det er vores historie, men vi kender godt til historien. SPK_1: Kan I huske et eller andet i undervisningen, som I var meget glade for? SPK 3; Ja, jeg synes første verdenskrig. Altså, det er vigtigt fordi du lærer ikke kun om Danmark, men du lærer også om andre lande, som har været i krig. Man lærer mere om de andre landes historie. SPK 1; Hvad med jer? Synes i for eksempel der er mere fokus på et bestemt emne end andre emner? SPK 5; Ja, kongerne i gamle dage. SPK 1; Hvorfor tror du, at der er mere fokus på det? Hvad tænker du for eksempel, hvis man nu fokuserede på Tyrkiets præsident eller sultan? SPK; Der er mere fokus på de ting, der sker i eller er sket i Danmark, fordi det er det land vi bor i. SPK 1; Har du noget du vil gerne sige? Jeg vil gerne høre noget mere fra jer, for hun nævner noget relevant hvis nu jeg er dansker. Men hvad med jer, er det relevant for jer? SPK 2: Vi skal vide det, fordi vi bor her, men vi skal ikke følge reglerne eller jo.... SPK 1: Hvad med jeres familier? Taler de om Danmarkshistorie, fortæller de jer noget om jeres historie? SPK 3: Ikke om dansk historie, men om andre ting på arabisk. SPK 1: Er der nogle eksempler som du kan huske? SPK 3: Øh, faktisk ikke, men fra da 1.verdenskrig startede. Taler i også sammen om jeres palæstinensiske historie? SPK 3: Ja, det taler vi meget om. SPK 1: Om hvad for eksempel? SPK_3: Hvad der er sket siden den 7. oktober og ja siden 1947...SPK_4: Ikke om historiefaget. SPK_1: Hvad med jeres historie? Altså din families historie snakker i om det? Hvor I kommer fra, om hvorfor din familie kom hertil. SPK_4; Nogle gange. SPK 5: Vi taler også meget sammen om det der skete i 1947 og sådan noget. SPK 1: Taler I også om de andre lande i Mellemøsten? SPK 5: Ja, Libanon og Syrien. SPK 1: Hvad med dig? Har du nogle eksempler? SPK_5; Hvordan deres barndom var. SPK 1; Kender I til jeres kulturhistorie? Hvorfor er det vigtigt? SPK 5 ; Fordi det er dit land. Danskerne lære jo om deres kultur, så det er også vigtigt at vi lærer hvor vi kommer fra. SPK 1; Så det giver mig indtryk af, at I lærer om to forskellige kulturer. Hvad er det vigtigste? SPK 3 og 4; Altså, jeg vil sige begge to, for du kender ikke fremtiden eller skal forklare det til dine børn en dag. SPK 5; Jeg tror at det vigtigste er at lære om vores eget eller begge dele, for vi bor jo i Danmark, så du skal kende baggrunden. SPK 2; Begge dele. Hvis nu jeg boede i England, skulle jeg jo også lære om Englands historie.

Interview med danske elever fra Virum

MO: Hvordan har du det med historie undervisning? A: Jeg hedder A. Nogen gange kan det godt være kedeligt men fedt nok. MO: Hvorfor er det kedeligt? A: Når vi snakker sådan meget i klassen kan det godt blive kedeligt. Mo: Føler du at historieundervisning lære dig mere om Danmarkshistorie? A: Altså, om Danmark. Ja, det gør det ja. MO: Hvorfor er det vigtigt A? A: Så ved man noget om sit eget land og det er vigtigt. MO: Så du synes det er vigtigt fordi du lærer noget om dit eget land, men hvad med de andre elever i klasse som ikke har danske forældre, synes de er også de lærer noget? A: Det tror jeg da. Men tror du at de synes det er lige så vigtigt ligesom dig at de lærer om Danmarkshistorie? A: Ja. H: Jeg hedder H. og jeg synes det er rigtig spændende at lære om forskellige ting. Historien er en vigtig del, at kende sin historie det at man kan lære af andres fejl. MO: Føler du at det er vigtigt at lære om Danmarkshistorie eller skal man også inddrage andres historie? Eller hvad skal man fokusere på? H: Jeg synes det er vigtigt med Danmarkshistorie for det er jo det der gør dig dansk men det er selvfølgelig også vigtigt at vide noget om hvad der sker i andre lande for Danmark, er jo meget lille land og verden er jo meget stor. Man skal jo vide lidt af hvert. MO: Mener du for eksempel at hvis man skal være dansker så skal man også lære om Danmarkshistorie? H: Man skal nok have lært lidt om Danmarkshistorie ja. Det er jo sådan at det danske samfund er jo bygget op omkring historie. Mo: Så hvis man skal forbinde sig med det danske samfund, så

skal man også lære om Danmarkshistorie, tænker du? H: I hvert fald en lille smule. E: Jeg hedder E. Jeg synes at det er meget spændende. Altså man hører jo en masse ting, en masse forskellige historier og man lærer rigtig meget. MO: Så føler du at det hjælper dig med at være en del af det danske samfund når du lærer om Danmarkshistorie? E: Ja, jeg føler at det er meget godt at lære om Danmarkshistorie når man selv er dansker. Der er rigtig mange ting i landet der sådan ikke ville være det samme uden historie. Selv en lille del af historien vil ændre en masse ting. MO: For eksempel, hvis man ikke lærte om Danmarkshistorie er man så stadigvæk en del af det danske samfund og den danske identitet? El: Jeg tænker sådan at det er rigtig godt at lære om det fordi så ved man noget om det land man vokser op i og alt det der. MO: Tak. Og hvad hedder du? El: Jeg hedder El. og jeg kan godt lide historiefaget. Det kan godt nogle gange blive lidt kedeligt fordi jeg ikke interessere mig så meget for det men andre gange er det okay spændende. MO: Hvad synes du om Danmarkshistorie, er det vigtigt du lærer om den? El: Ja det synes jeg. MO: Er der nogle bestemte temaer som du synes er vigtige end de andre? El: Nej ikke sådan rigtigt. Jeg synes bare ligesom det er lidt vigtigt hvis man lærer lidt om ens kultur og historie. MO: Så hvis man nu ikke har lært om lært om Danmarkshistorie er man så stadigvæk en del af den danske identitet og det danske samfund? El: Ja, altså det synes jeg jo. Det kan jo være nogen der flytter fra andre lande der bor her og de gerne vil bo i Danmark, så er de jo stadig en del af det hvis altså hvis de gerne vil bo her så er de jo en del af det. MO: For eksempel synes du at de andre elever som ikke har danske forældre, synes du at de også interessere sig for historiefaget ligesom dig? Eller er der forskel? Er det vigtigt? El: Ja, det er det jo for de skal jo også lærer om det land de bor i lige nu. Hvis jeg flyttede til et andet land, ville jeg jo også gerne vide hvad det her land kan, deres baghistorie. A: Ja, for det er nok lidt svært at bo her hvis man ikke kender de danske traditioner men man kunne sagtens bo i Danmark uden sådan at kende til hele Danmarkshistorien. A: Man kan sagtens have en dansk identitet uden at kende til Danmarkshistorie men hvis man gerne vil bo her i en længere periode ville det nok hjælpe dig hvis du vidste noget om Danmarkshistorie. MO; OK A. så du mener det er vigtigt at de lærer om Danmarkshistorie, men man kan også være en del af det danske samfund selvom man ikke har lært om Danmarkshistorie. A: Ja, det er jo en vigtig del af at være dansk at vide noget om Danmarkshistorie, men man kan sagtens leve her og være en del af det danske samfund uden at vide noget nødvendigvis. Men hvis du vælger at være her i en længere periode i Danmark så er det nok en vigtig del af kunne vide noget om, i hvert fald en lille smule om historien. H: Jeg synes det er jo sådan lidt vigtigt fordi at det er jo der, hvis man flytter hen når man er barn, så er det jo der hvor man vokser op, og så er det er jo nok også der man kommer til, hvis du er vokset op i et sted, og så kommer du helt sikkert også til at bo det samme sted. Så er det jo meget godt at sådan vide hvordan det er at have været dansker i fortiden og hvad det var der skete i fortiden og så kunne fortælle om hvordan det er at være dansker nu. H: Øhm, jeg kunne faktisk godt lide det med slavehandlen fordi der lærte man om hvad det var at være slave, men ikke fordi jeg støtter at have slaver. A; Jeg kunne godt lide at vi lærte om 2. Verdenskrig for der skulle vi lave et sjovt spil, rollespil, det var en sjov måde at lære om hvordan de havde det. MO, Savner du at lære om andre temaer, noget om andre lande? A; Det kunne være sjovt at høre om andre lande end bare kun at høre om Danmark, men det er fint at det også kun handler om Danmark. H; Altså, jeg synes helt klart at min ynglings del af historien har været vikingetiden for jeg synes det at religion er blandet ind i historien er ret spændende. Jeg synes nogen gange det handler lidt for meget om Danmark fordi vi havde gennemgået det hele i 3.klasse og så kørte vi bare nogle af temaerne for 2. eller 3.gang. For eksempel, 2.Verdenskrig har vi nærmest haft om 3 gange. MO; Kunne det for eksempel været spændende nu hvor der er elever fra andre lande, at lære om nogle bestemte lande? H; Jeg synes jo, hvis historien er spændende, så har jeg ikke noget imod at lære om det. MO; Kan jeres underviser gøre noget for at gøre undervisningen mere spændende? H; Altså, vores nye underviser K er jo helt god og bedre end nogen af de andre vi har haft. Han laver en masse

debatter og spil som er sjove. E1; Jeg er meget enig men det ville være bedre hvis vi havde mere om udlandet fordi der er jo mange andre kulturer og hvis man kom til Danmark fra et andet land og man skal lære om Danmarkshistorie så er det jo ret vigtigt hvis man selv skulle flytte til et andet land at man så vidste noget om det lands historie. E; Øhm, man kunne jo godt for der er jo mange, der ikke helt følger med nogle gange. For eksempel hvis K nu taler om nogen ting så kan det godt blive lidt langtrukket og så kunne det være sjovt hvis man gjorde det til en leg for så er der flere der vil deltage og lære noget. Hvis man gjorde det, historiespil, så ville flere deltage. MO; Har du følt dig utilpas på grund af nogle af de temaer der er blevet undervist? H; Altså, jeg kan ikke så godt lide selvom det selvfølgelig er en vigtig del af den danske historie, så kan jeg bedst lide at lære om de positive ting. Når vi taler om de negative ting som for eksempel hvordan man behandlede udlændinge som ikke er for særlig lang tid siden, vi havde om Shakira ting, i så nogle produkter der var lidt fornærmende, det var ikke... MO; Hvordan var det fornærmende? H; Det var meget stereotypet og diskriminerende, racistisk. MO; Kan du nævne noget af det? H; Vi så på lakridserne fra 90'erne som stadig findes som var meget stereotype. De forestillede indianere og afrikanere. A; Deres ansigter så ikke normale ud. MO; Var der nogle af de andre elever der kom fra de pågældende lande? H; Nej, men hele klassen var enige om at det var at gå over grænsen og at det var racistisk. Bare fordi de har en anden hudfarve, at man så vælger at gøre dem grimmere. A; Jeg synes at det er jo sådan med de negative sider af historien, det med slaver, det er hårdt at høre om og slemt at vide hvor dårlige mennesker danskerne var engang, men det er meget vigtigt at vide hvordan vi var engang så vi kan udvikle os som mennesker.